

ZARZĄDZENIE NR 36/0050/2024
WÓJTA GMINY STARY LUBOTYŃ

z dnia 27 grudnia 2024 r.

w sprawie zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Starym Lubotyniu.

Na podstawie art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm.) w związku z art. 69 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2024 r., poz. 1530 z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Określa się zasady i tryb zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Starym Lubotyniu.

2. Ilekroć w Zarządzeniu jest mowa o:

- 1) Urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Gminy w Starym Lubotyniu;
- 2) Kierownika komórki organizacyjnej – należy przez to rozumieć kierowników referatów oraz samodzielne stanowiska pracy funkcjonujące w Urzędzie Gminy w Starym Lubotyniu;
- 3) ryzyku – należy przez to rozumieć prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia mającego negatywny wpływ na osiągnięcie celów i wykonywanie zadań przez Urząd;
- 4) wpływie ryzyka – należy przez to rozumieć skutki spowodowane przez zdarzenie ryzykowne i jego oddziaływanie na osiągnięcie celów i zrealizowanie zadań;
- 5) istotności ryzyka – należy przez to rozumieć częstotliwość wystąpienia danego ryzyka oraz jego wpływ;
- 6) akceptowalnym poziomie ryzyka – należy przez to rozumieć ustalony w zarządzeniu poziom istotności ryzyka, przy którym nie jest wymagane podejmowanie działań zarządzających ryzykiem,
- 7) zarządzaniu ryzykiem – należy przez to rozumieć proces identyfikacji, oceny i monitorowania ryzyka, w celu jego ograniczenia, także monitorowanie ryzyka, a także podejmowanie działań zaradczych;
- 8) kontroli zarządczej – należy przez to rozumieć ogół działań o zidentyfikowanych mechanizmach, mających na celu zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji zadań i osiągnięcia celów;
- 9) mechanizmach kontroli zarządczej – należy przez to rozumieć wszystkie działania i procedury podejmowane lub ustanawiane w celu zwiększenia prawdopodobieństwa realizacji zadań i osiągnięcia celów, w tym zwłaszcza:
 - a) dokumentację systemu kontroli zarządczej (procedury, instrukcje, wytyczne),
 - b) dokumentowanie poszczególnych zdarzeń,
 - c) zatwierdzanie operacji,
 - d) podział obowiązków – zakresy czynności,
 - e) dostęp do zasobów materialnych, finansowych i informacyjnych,
 - f) nadzór.

§ 2. 1. Celem zarządzania ryzykiem w Urzędzie jest:

- 1) usprawnienie procesu planowania;
- 2) zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji zadań i osiągnięcia celów;
- 3) zapewnienie odpowiednich mechanizmów kontroli zarządczej;
- 4) zapewnienie kierownictwu Urzędu wcześniejszej informacji o zagrożeniach dla realizacji wyznaczonych celów i zadań.

2. Zarządzanie ryzykiem odbywa się według zasad:

- 1) integracji z procesem zarządzania;

- 2) powiązania z celami i zadaniami Urzędu;
- 3) przypisania odpowiedzialności;
- 4) proporcjonalności działań przeciwdziałających ryzyku do jego istotności.

§ 3. Proces zarządzania ryzykiem obejmuje:

- 1) identyfikację i ocenę ryzyka oraz odniesienie go do akceptowanego poziomu ryzyka;
- 2) ustalenie rodzaju reakcji na ryzyko;
- 3) przeciwdziałanie ryzyku;
- 4) monitorowanie procesu i dokonywanie zmian.

§ 4. Identyfikacji i oceny ryzyka oraz ustalenia metody przeciwdziałania ryzyku dokonuje się raz w roku w terminie do 31 sierpnia danego roku.

§ 5. 1. Identyfikacja ryzyka polega na ustaleniu ryzyka zagrażającego poszczególnym celom i zadaniom Urzędu oraz realizacji budżetu Gminy Stary Lubotyń.

2. Podczas identyfikacji ryzyka należy przeanalizować:

- 1) cele i zadania realizowane przez Urząd;
- 2) cele i zadania realizowane przez jednostki organizacyjne Gminy Stary Lubotyń;
- 3) inne cele i zadania określone w budżecie Gminy i innych dokumentach o znaczeniu strategicznym.

3. Podczas identyfikacji stosowana jest kategoryzacja ryzyka.

4. Ustala się następujące kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko finansowe;
- 2) ryzyko dotyczące zasobów ludzkich;
- 3) ryzyko działalności;
- 4) ryzyko zewnętrzne.

5. Wykaz ryzyka występujących w ramach poszczególnych kategorii określa załącznik Nr 1 do zarządzenia.

§ 6. 1. Ocena ryzyka polega na określeniu wpływu i prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka, a następnie ustaleniu jego istotności według zasad określonych w § 7.

2. Określenie wpływu ryzyka polega na określeniu przewidywanych skutków, jakie będzie miało dla osiągnięcia celów i realizacji zadania. Do określenia wpływu używany jest opis jakościowy przy zastosowaniu skali ocen: wysoki (3), (2), niski (1).

3. Określenie prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka polega na określeniu przewidywanej częstotliwości występowania zdarzenia objętego ryzykiem w trakcie roku. Do określenia prawdopodobieństwa stosowany jest opis jakościowy przy zastosowaniu skali ocen: wysokie (3), średnie (2), niskie (1).

4. Podczas określania wpływu i prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka stosowane są zasady zawarte w załączniku Nr 2 do zarządzenia.

§ 7. 1. W oparciu o dokonaną ocenę wpływu i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka ustalany jest poziom istotności ryzyka.

2. Ustala się następujące poziomy istotności ryzyka:

- 1) **ryzyko poważne** – ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację wynosi 9 – 6 punktów;
- 2) **ryzyko umiarkowane** – ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację wynosi 5 – 3 punkty;
- 3) **ryzyko nieznaczne** – ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację wynosi 1 – 2 punkty.

§ 8. 1. Ryzykiem akceptowanym jest ryzyko nieznaczne i umiarkowane. Ryzyko poważne przekracza akceptowany poziom ryzyka.

2. Ryzyko przekraczające akceptowany poziom ryzyka wymaga ustalenia i podjęcia działań ograniczających je do niższego poziomu poprzez zmniejszenie jego wpływu lub prawdopodobieństwa ziszczenia się (przeciwdziałanie ryzyku).

§ 9. 1. Rodzajami reakcji w stosunku do ryzyka poważnego są:

- 1) tolerowanie ryzyka – stosowanie mechanizmów kontroli zarządczej;
- 2) przeniesienie ryzyka – przekazanie ryzyka podmiotowi zewnętrznemu;
- 3) wycofanie się;
- 4) działanie.

§ 9. 2. W celu określenia działań związanych z przeciwdziałaniem ryzyku przekraczającemu akceptowalny poziom istotności należy przeanalizować:

- 1) **przyczyny ryzyka** i możliwe scenariusze rozwoju wydarzeń;
- 2) **istniejące mechanizmy kontroli zarządczej** stosowane w celu ograniczenia lub uniknięcia ryzyka;
- 3) **skuteczność istniejących mechanizmów kontroli zarządczej**, tj. zakres, w jakim przeciwdziałają ryzyku.

§ 10. 1. Identyfikacji i oceny ryzyka oraz ustalenia metody przeciwdziałania ryzyku dokonuje właściciel ryzyka na podstawie arkusza, którego wzór stanowi załącznik nr 3 do niniejszego zarządzenia. Następnie arkusz przekazywany jest kierownikowi komórki organizacyjnej do akceptacji. Kierownik komórki organizacyjnej odpowiada za rzetelną i terminową analizę ryzyka w odniesieniu do zadań realizowanych w referacie.

2. Odnotowania w arkuszach wymagają wszystkie zidentyfikowane ryzyka, natomiast dla ryzyka przekraczającego akceptowany poziom (ryzyko poważne) należy podać planowane działania, które należy podjąć w celu ograniczenia ryzyka do poziomu akceptowanego.

3. Wypełnione arkusze należy przedłożyć do Sekretarza Gminy w terminie do 31 sierpnia każdego roku.

4. Arkusze podlegają zatwierdzeniu przez Wójta Gminy.

§ 11. 1. Zidentyfikowane ryzyko poważne oraz ustalone metody jego ograniczania do akceptowanego poziomu są na bieżąco oceniane przez kierownictwo Urzędu.

2. Wyniki oceny są wykorzystywane do poprawy efektywności zarządzania ryzykiem oraz usprawnienia systemu kontroli zarządczej.

§ 12. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Wójt Gminy

Ireneusz Gumkowski

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 36/0050/2024

Wójta Gminy Stary Lubotyń

z dnia 27 grudnia 2024 r.

Kategorie (obszary) ryzyka

Poniższa tabela przedstawia kategorie ryzyka wraz z przykładami dotyczącymi jego możliwych źródeł (przyczyn) oraz skutków. Tabela nie określa zamkniętego katalogu ryzyka.

Ryzyko finansowe	
1	Błędne oszacowanie wpływu dochodów budżetowych związanych z realizacją zadania.
2	Brak środków finansowych w planie wydatków, plan nieadekwatny do potrzeb.
3	Możliwość wystąpienia strat majątkowych (zdarzenia losowe, kary umowne, kradzież itp.).
4	Trudności z udzieleniem zamówień publicznych (brak oferenta, odwołania itp.).
5	Brak możliwości prawidłowej i terminowej realizacji projektu dofinansowanego ze środków pozabudżetowych.
6	Inne o charakterze finansowym.
Ryzyko dotyczące zasobów ludzkich	
1	Brak zabezpieczenia kadrowego, duże obciążenie pracą.
2	Brak zastępstwa.
3	Niewystarczająca wiedza, umiejętności, predyspozycje pracownika.
4	Brak szkoleń.
5	Inne o charakterze związanym z zasobami ludzkimi.
Ryzyko organizacyjne i zarządzania	
1	Błędne / niejasne procedury wewnętrzne.
2	Brak informacji zewnętrznej.
3	Brak informacji / komunikacji wewnętrznej.
4	Brak określenia zakresu obowiązków i zakresu odpowiedzialności.
5	Brak skutecznych mechanizmów kontroli i nadzoru.
6	Brak odpowiedniego sprzętu lub narzędzi pracy.
7	Awaryjność systemów informatycznych.
8	Oprogramowanie niedostosowane do potrzeb.
9	Brak zabezpieczeń dostępu.
10	Inne o charakterze związanym z organizacją i zarządzaniem.
Ryzyko zewnętrzne	
1	Gospodarcze (związane z czynnikami ekonomicznymi).
2	Częsta zmiana przepisów.
3	Niespójność przepisów.
4	Niekorzystne orzecznictwo.
5	Ryzyko negatywnych opinii (reputacja urzędu).
6	Niekontrolowany w czasie napływ dokumentów wymagających przetworzenia.
7	Inne o charakterze związanym z czynnikami zewnętrznymi.

Załącznik nr 2 do zarządzenia nr 36/0050/2024

Wójta Gminy Stary Lubotyń

z dnia 27 grudnia 2024 r.

Zasady określania wpływu i prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka

1. Zasady oceny wpływu ryzyka

Wpływ	Przesłanki
Wysoki (3)	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje uszczerbek mający krytyczny lub bardzo duży wpływ na realizację kluczowych zadań albo osiągnięcie założonych celów – poważny uszczerbek w zakresie jakości wykonywanych zadań, poważna strata finansowa lub reputacji.
Średni (2)	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje znaczną stratę posiadanych zasobów, ma negatywny wpływ na efektywność działania, jakość wykonywanych zadań, reputację Urzędu. Z wystąpieniem zdarzenia objętego ryzykiem może się wiązać trudny proces przywracania stanu poprzedniego.
Niski (1)	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje niewielką stratę finansową, zakłócenie lub opóźnienie w wykonywaniu zadań. Nie wpływa na reputację Urzędu. Skutki zdarzenia można łatwo usunąć.

2. Zasady oceny stopnia prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka

Prawdopodobieństwo	Przesłanki
Wysokie (3)	Istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się wielokrotnie w ciągu roku.
Średnie (2)	Istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się kilkakrotnie w ciągu roku.
Niskie (1)	Istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się raz w ciągu roku lub nie zdarzy się w ciągu roku.

3. Poziom istotności ryzyka

Ryzyko poważne (6-9)	Ryzyko o wysokim wpływie oraz wysokim lub średnim prawdopodobieństwie. Ryzyko o średnim wpływie i wysokim prawdopodobieństwie.
Ryzyko umiarkowane (3-5)	Ryzyko o wysokim wpływie i niskim prawdopodobieństwie. Ryzyko o średnim wpływie oraz średnim prawdopodobieństwie. Ryzyko o niskim wpływie i wysokim prawdopodobieństwie.
Ryzyko nieznaczne (1-2)	Ryzyko o niskim wpływie oraz średnim lub niskim prawdopodobieństwie oraz średni wpływ i niskie prawdopodobieństwo.